

หัวข้อวิจัย	แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวปรีดาพร อารักษ์สมบุญ
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.รัฐจวน ประวัตินเมือง
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปีการศึกษา	2554

243347

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณี เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 300 ตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางของ Taro Yamane จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และทำกิจกรรมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 32 คน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อสรุปความ

ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นพื้นที่ป่าที่มีความงดงามตามธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์ และสามารถพบเห็นสัตว์ป่าตามธรรมชาติได้ง่าย จึงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ในส่วนของแผน / นโยบายการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ชัดเจนในเรื่องการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และชุมชน เมื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นรายด้าน พบว่า ศักยภาพด้านพื้นที่ พื้นที่ป่าแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า มีความโดดเด่นของพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่านานาชนิดเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับบรรยากาศที่ยังคงมีความเป็นธรรมชาติอยู่มาก ศักยภาพด้านบริหารจัดการ พบว่าพื้นที่ป่าแห่งนี้ มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล และอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในด้านความ

243347

ปลอดภัยจากสัตว์ป่า นอกจากนี้ยังมีการจัดเตรียมก่อสร้างที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต ศักยภาพด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการป้องกันรูปแบบกิจกรรมที่จะทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรมอีกทางหนึ่ง และศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม พบว่า มีการจัดเสวนาระหว่างกลุ่มชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่อนุรักษ์ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า นอกจากนี้ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำกับ ดูแล และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

ในด้านนักท่องเที่ยวซึ่งมาใช้บริการทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการด้านพื้นที่มากที่สุด รองลงมาด้านกิจกรรม และกระบวนการ ด้านบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ควรพิจารณาการบริหารจัดการแนวใหม่ ที่เน้นการประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินตามบทบาท และภารกิจของหน่วยงาน ในส่วนการบริหารจัดการ เน้นการกำหนดพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา โดยมองมิติที่ครอบคลุมทั้งทรัพยากร สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยอาศัยแนวร่วมของประชาชนหรือชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ และพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แห่งนี้ ให้มีความยั่งยืนสืบไป.

Research topic	The potential development guidance of eco-tourism management for Khao Angruenai wildlife sanctuary.
Researcher	Ms. Preedaporn Araksomboon
Advisor	Assistant Professor Runchuan Prawatmuang.
Department	Faculty of management agency. Suan Dusit Rajabhat University.
Academic year	2011

213347

Research on the potential development guidance of eco-tourism management at Khao Angruenai wildlife sanctuary. The objectives are to study the context of the Khao Angruenai wildlife sanctuary, management of ecotourism, satisfaction of tourists in the wildlife sanctuaries and analysis capabilities to examine ways for the managing development of accessories by using a combination of quantitative and qualitative research. The quantitative research was performed as survey research using questionnaires to collect data from tourists, who visit Khoa Angruenai, on over 300 samples by the opening of Taro Yamane table. The statistics used in the analysis are percentage, mean and standard deviation. The qualitative research was performed as in-depth interview and focus group discussion with total of 32 people.

The results showed that Khao Angruenai wildlife sanctuary has land and natural beauty with fertility as well as wildlife can be found easily that really attract the tourists. For the plan / policy of tourist management has purpose of the enhancement and conservation of tourism resources and the community. On the eco-tourism management analysis of Khao Angruenai wildlife sanctuary found that the area potential, this forest is part of forest and wildlife resource conservation project and has an unique area. There are many kinds of wildlife. Visitors can experience the atmosphere that is still very natural. In the potential of management, this forest has staffs who supervise and facilitate for tourist in the safety of wildlife. There is also a preparation for the construction of tourist accommodation to support the number of tourists increased in the

213347 ;

future. For the potential of activities and processes, there are many of eco-tourism activities creating the awareness of conservation of forest and wildlife to tourists. More over it helps to prevent any activities which destroy the ecosystem. And for the potential of participation there was discussion held between the villagers and forest and wildlife conservation officers to give opportunities to local people came to participate in governance processes and development of ecological tourism in the area.

In which tourists visiting the area found that overall satisfaction is high. As considering the individual aspects, tourists were most satisfied with the area management and followed by activity and management processes and the participation respectively.

However, the potential development guidance of eco-tourism management for Khao Angruenai wildlife sanctuary should consider a new line that emphasis on collaboration of various agencies to carry out the role and mission of the agency. In management part focus on defining a target area of development to make the wide-dimensional view of physical, biological resources and social environment through the people or local communities in conservation and ecotourism managing development for the sustainable future of conserved forest.